

Västsvensk Vattenkraftförening

Fabriksvägen 5

522 92 TIDAHOLM

Org, nr: 802504-2196

hillström.bredol@gmail.com

070-316 40 50

YTTRANDE

2024-11-22

Kopia: kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.nm@regeringskansliet.se**Remiss: Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning**

Klimat- och näringslivsdepartementets diarienummer: KN2024/01642

Sista svarsdag: **2024-11-22**

Västsvensk Vattenkraftförening är en förening med 70 medlemmar i västra Sverige. Alla medlemmar är ägare till småskalig vattenkraft. Inom Västsvensk Vattenkraftförenings styrelse finns mycket goda kunskaper beträffande vattendrag både generellt och specifikt, juridik, vattenförvaltningen, hydrologi, elkraftsystem, elkraftmaskiner, mekanisk och elektrisk utrustning, samt decennier med praktisk erfarenhet med drift av vattenkraft och den biologi och naturmiljö som påverkas där kraftverken finns. Kompetensen inom Västsvensk Vattenkraftförening är således mycket stor inom allt som rör vattenkraft, både småskalig vattenkraft och storskalig vattenkraft.

Med tanke på detta är det anmärkningsvärt att departementet inte har satt upp oss som remissinstans. Det är våra medlemmar som särskilt träffas av förslagen i Promemorian. Västsvensk Vattenkraftförening har tidigare varit remissinstans hos departementet. Departementet vet alltså om oss. Dessutom finns det fler lokala vattenkraftföreningar som departementet vet om, men som inte är upptagna som remissinstanser. Departementets lista över remissinstanser kan sammanfattas som att alla kraftverksägares motståndare är remissinstanser. Men bara Svensk Vattenkraftförening finns med som remissinstans. Den enda rimliga anledningen till departementets partiskhet i denna sak synes vara att departementet inte vill få förslagen i Promemorian objektivt belysta. Västsvensk Vattenkraftförening förutsätter att sitt remissvar hanteras, och offentliggörs, som alla andra remissvar.

Västsvensk Vattenkraftförening lämnar härmed följande yttrande över remissen: **Bättre förutsättning för vattenkraftens omprövning**

Detta remissvar avser endast småskalig vattenkraft, om inte annat anges.

Hela förslaget avstyrks. Förslaget är oacceptabelt.

Genomförs förslagen kommer politiskt ansvarsutkrävande att ställas. Förslaget är för dåligt för att någon slags politisk förhandling ska kunna ske. Förslaget är för dåligt för att förslag på lösningar ska kunna ges, utom vid ett par tillfällen,

Fortsatt paus och en total genomlysning fordras om hur det kunde bli så här och vad som ska göras. En haverikommission behöver tillsättas. I denna haverikommission får inte

myndigheterna ingå eftersom myndigheterna tidigare styrt på ett sätt som resulterat i det haveri vi nu ser.

Övergripande inledning, angående nu gällande lagstiftning som trädde i kraft 2019-01-01, regeringens proposition 2017/18:243.

Det är viktigt att komma ihåg att den nya lag om vattenkraft som trädde i kraft 2019-01-01 egentligen är en vattenkraftens avvecklingslag. I praktiken övergav Sverige den enskildes äganderätt till sin vattenkraftsegenhet genom att Sverige övergav den beständighetsdoktrin som gällt sedan århundranden. Detta utnyttjas nu med full kraft av myndigheterna. Nu bestämmer miljö kvalitetsnormerna.

Möjlighet till klassificering av vattenförekomster som kraftigt modifierad eller undantag mindre stränga krav enligt vad EU-rätten medger fungerar inte alls. De krav som nu ställs på verksamhetsutövare grundar sig därför inte på att de avvägningar som är möjliga enligt Vattendirektivet blir gjorda. Samhällsnyttiga värden går förlorade. Den enskildes rättigheter kränks på ett sätt inte var tänkt.

Tillkännagivanden i riksdagen, så som till exempel detta tillkännagivande, har inte uppfyllts alls:

Den småskaliga vattenkraften är viktig för Sveriges förnybara elförsörjning. Därför bör regeringens fortsatta arbete på området inriktas på att värna den småskaliga produktionen. Minskat regelkrångel, respekt för äganderätten och effektiva miljöåtgärder till rimliga kostnader behöver vara vägledande för det arbetet. Det tycker riksdagen som riktade ett tillkännagivande, en uppmaning, till regeringen om det.

Fortfarande klassas den småskaliga vattenkraften av myndigheterna i sämsta klass och det saknar därför betydelse vilken miljö kvalitetsnorm som åsätts småskalig vattenkraft. Regelkrånglet har växt till så gigantiska proportioner att verksamhetsutövare ger upp på grund av detta.

Någon respekt för den enskilda äganderätten finns över huvud taget inte. Myndigheterna uppger i stället:

Med kostnader och nyttor avses samhällsekonomiska kostnader och nyttor, inte företagsekonomiska eller privatekonomiska. Det är kostnader respektive nyttor för samhället som helhet som är i fokus, inte kostnaderna respektive nyttorna för enskilda verksamhetsutövare.

Fråga: Hur hanterar man en situation där tillkännagivanden i riksdagen inte alls får genomslag i verkligheten utan att det blir tvärt om? Förhållandet resulterar i att det blir en misstro till hela det politiska och demokratiska systemet generellt i samhället.

Lagen som trädde i kraft 2019-01-01 utnyttjas nu med full kraft av myndigheterna. Den enskilde får nu också själv stå för förlusten av sin egenhet. Staten behöver inte längre betala någon inträngsättning när staten gör anspråk på enskild egenhet. För att tala klartext, det är gratis för staten att ta enskild egenhet, konfiskering av privat egenhet. Några som helst konsekvenser för den enskilde beaktas inte. Miljö kvalitetsnormerna bestämmer.

Inga av de positiva saker för den småskaliga vattenkraften har realiserats som angetts i konsekvensanalysen inför att den nya lagen om trädde i kraft 2019-01-01, regeringens

proposition 2017/18:243. Däremot har alla de farhågor vi framförde mot lagstiftningen besannats.

Vi beklagar verkligen att departementet inte respekterar reglerna för det demokratiska samtalet om att lämna objektiva konsekvensanalyser vid förslag eller regeländringar. Detta undergräver inte bara förtroendet för lagstiftningsprocesser i allmänhet utan skapar också misstro till hela det politiska och demokratiska systemet.

Vi ser nu konsekvensen ute i samhället av den lag som trädde i kraft 2019-01-01. Verksamhetsutövare som ger upp sin egendom, konflikter på landsbygden för att verksamhetsutövare tvingas tömma sjöar. Konflikter på landsbygden mellan fastighetsägare som förlorar fastighetsvärde genom att den sjö de hade intill försvinner och verksamhetsutövare som frivilligt under tvång tvingas att ansöka om att få riva sin egendom.

Enligt vattendirektivet Artikel 14 ska medlemsstaterna uppmuntra aktiv medverkan från samtliga berörda parter i genomförandet av vattendirektivet och för att vattendirektivet ska bli framgångsrikt krävs ett nära samarbete och samverkan på lokal nivå. Ingen blir uppmuntrad av de ingripande tvångsmetoder som departementet och myndigheterna har lurat politikerna till att besluta om 2019-01-01. Departementets katastrofalt undermåliga konsekvensanalys som låg till grund för den lagstiftning som trädde i kraft 2019-01-01 har resulterat i detta. Förtvivlan råder i stället för uppmuntran. I normala företagssammanhang skulle någon som gör en så dålig konsekvensanalys omedelbart bli avskedad utan referenser. I stället tillåts samma personer på departementet fortsätta att göra konsekvensanalyser.

Varför agerar inte departementet på ett sätt så att Artikel 14 i vattendirektivet uppfylls? Det är inte Vattendirektivets mening att målen i Vattendirektivet ska uppnås genom de metoder som nu används.

Övergripande inledning, nu liggande förslag, Promemorian

Politiken måst nu bestämma sig för om den småskaliga vattenkraften ska vara kvar eller inte. Om det är det förstnämnda, så måste omedelbara och kraftfulla politiska ingripanden ske genom styrning i både lag och förordning. Om det i stället är det sistnämnda, säg detta då, och politiken måste omedelbart införa ersättningsregler till enskilda verksamhetsutövare och andra för sin förlust av egendom.

Nu liggande förslag i Promemorian innebär inga förbättringar av de konsekvenser vi nu ser av den lag som trädde i kraft 2019-01-01. Tvärt om, det blir ännu värre. Förslag i Promemorian förhindrar möjligheten att klassa vatten som kraftigt modifierade när det gäller småskalig vattenkraft. Detta är långt mycket strängare än vad EU-rätten kräver. Förslaget strider mot tidigare politiskt beslut, proposition 2017/18:243, sidan 148, om att möjligheten till KMV och undantag ska utnyttjas fullt ut enligt vad EU-rätten medger. Konsekvensanalysen i den nu liggande Promemorian kan inte tillmätas någon som helst tilltro. I och för sig kanske vissa delar inte är direkt osanning, men det som framförs speglar inte på långt när de verkliga konsekvenserna för enskilda. Generellt kan sägas att konsekvensanalysen framför det som talar för förslaget eller regeländringarna, inte det som talar mot regeländringarna. Skulle de verkliga konsekvenserna framgå i konsekvensutredningen så skulle regeländringarna aldrig kunna bli genomförda.

Promemorians förslag innebär så långtgående ingrepp i enskildas rättigheter att det därför kan ifrågasättas om den föreslagna regleringen är förenlig med Europakonventionen.

Promemorian föreslår att de rådighetsinskränkningar som blir aktuella ska kunna genomföras utan att ersättning betalas till berörda verksamhetsutövare. Så långtgående inskränkningar av äganderätten i förhållande till de verksamheter och värden som berörs kräver en analys av Europakonventionens bestämmelser om äganderätten.

Sammanfattning

Hela remissförslaget avstyrks på det bestämdaste. Skulle förslagen genomföras kommer politiskt ansvarsutkrävande att ställas.

- Två saker i remissförslaget är dock bra och kan införas omedelbart eftersom den rymms inom den nu gällande författning. Dock resulterar sakerna inte till någonting. Vilka dessa saker är återkommer vi till senare i detta dokument.
- För övrigt är förslaget en ytterligare katastrof för den småskaliga vattenkraften. Det som låter bra i Promemorian är i realiteten inte det eftersom betydelsefull information saknas. Förslaget är så dåligt att det inte går att se annat än att det är departementets krigsförklaring mot den småskaliga vattenkraften. Detta kanske inte är avsikten men resultatet blir detta. Departementet flyttar verkligen fram sina positioner för att myndigheterna effektivt skall kunna angripa småskalig vattenkraft.
- Ska förslaget genomföras så kommer det inte att bli ett enda småskaligt vattenkraftverk kvar i eller i närheten av Natura 2000-område. Det finns ingen information om detta i konsekvensanalysen. Vidare får ägaren få ingen ersättning från miljöfonden vid sådan utrivning. Ägaren får över huvud taget ingen ersättning för sådan egendomsförlust. Ägarna är dessutom inte remissinstanser. Det är helt oacceptabelt att staten bär sig åt på detta sätt.
- I förslaget framförs att en förbättrad samverkan ska resultera i att myndigheterna får tillgång till bättre underlag och detta på olika sätt ska resultera i ett underlättande av rättsprocesserna. Så kommer det inte alls att bli. Detta är helt felaktig och grundar sig på att Havs- och vattenmyndigheten i sin redovisning av regeringsuppdrag har lämnat felaktig information till departementet. Uppenbart har departementet trott på Havs- och vattenmyndighetens information. Allt det positiva i förslaget om så kallad bättre samverkan är därför bara sopor. Departementet måste sluta tro på vad Havs- och vattenmyndigheten skriver och måste skaffa sig kunskap att förstå själva.
- Departementet skriver att verksamhetsutövare utgör ett stort hinder för en fungerande samverkan. Så är det inte alls. Detta är helt fel och grundar sig på att länsstyrelserna har lämnat felaktig information till departementet. Uppenbart har departementet trott på länsstyrelsens information. Det stora hindret för en fungerande samverkan är miljökvalitetsnormerna. Miljökvalitetsnormerna försätter verksamhetsutövaren i ett hopplöst underläge. Tydligen anser länsstyrelserna att när en verksamhetsutövare ondgör sig över att vara i en hopplös situation så anses denne vara ett stort hinder för en fungerande samverkan.

- Ytterligare paus behövs för att verkligen genomlysna vad som behöver göras för att få till rättssäkra omprövningar. Hela prövningssystemet måste göras om från grunden om man ska komma till rätta med problemen. Ett helt annat synsätt på beaktande av samhällsnyttiga verksamheter som får genomslag i praktiken behövs. Det gör det inte nu och inte med detta liggande förslag heller. Omfattande politiska förtydliganden och lagändringar som behövs. Dammar och kraftverk har funnits under mycket lång tid. Det kan därför inte vara någon fara för miljön om omprövningarna pausas något eller några år. Det viktigaste är att få till ett tydligt regelverk som fungerar så som politikerna tänkt sig. Sker inte sådan paus, genomlysning och förändringar kommer ändå ny paus att framtvingas om något år när konsekvenserna är ännu mer uppenbara. Då är situationen i ännu sämre läge än nu.
- Promemorian tar inte ens upp den viktiga frågan om äldre rättigheter. Detta är en skandal. Enligt de uppgifter vi hört ska frågan hänskjutas till en kommande utredning. Det är helt oacceptabelt att prövningarna återupptas utan att frågan om äldre rättigheter är löst. Nuvarande politiska styrning är tydlig, omprövning åt alla. Kraftverksägare som driver sina kraftverk med äldre rättigheter som grund ska inte behöva vara försökskaniner. Det är en uppenbar risk att om frågan om de äldre rättigheterna hänskjuts till en utredning så kommer det så småningom att rinna ut i sanden. Då är vi tillbaka på ruta ett igen där vi började med protester för tio år sedan.
- En slående sak är att när vi läser Promemorian så är den behäftad med stora mängder fel och brister. Detta i en omfattning som är helt otrolig. Av detta kan man inte förstå annat än att departementet har ingen aning om vad de håller på med. Uppenbart är det juridik som är det enda departementet kan, inget mer. Den mesta texten uppges komma från myndigheterna. Departementet har uppenbart ingen kunskap att förstå själva vad som inte är bra, rätt eller fel. Detta förfelar hela lagstiftningsärendet. En annan risk med alla dessa fel och brister är att andra läsare kanske tror att det är dagsens sanning allt det som står i Promemorian och därför agerar utefter felaktig kunskap.

Synpunkterna nedan följer remissens disposition

Sidan 6

Ny paragraf i miljöbalken föreslås, 24 kap. 10 a §. Ska det uppnås vad som står i paragrafen får man räkna med att det inte blir ett enda kraftverk kvar i Natura 2000-område. Detta framgår inte på något ställe i Promemorian. Den föreslagna paragrafen är fullständigt oacceptabel. Förslaget avstyrks. Det är inte anständigt en rättsstat att ha en ordning som innebär att konsekvenserna för verksamhetsutövare aldrig någonsin framgår i någon konsekvensanalys i samband med förslag och därmed aldrig blir satta under politiska överväganden.

Den föreslagna paragrafen på sidan 6 i Promemorian måste helt utgå.

Den nu föreslagna paragrafen resulterar i att kraftverken träffas av kraven för Natura 2000 på ett sätt som aldrig var lagstiftarens mening när Natura 2000 infördes. Det är därmed en helt ny situation vars konsekvenser inte framgår i Promemorian konsekvensanalys.

Förutsättningarna när Natura 2000 infördes var att verksamheter som påbörjats innan

lagändringarna trätt i kraft inte ska krävas att tillstånd söks enligt Natura 2000. Nu blir det i sådan prövning i alla fall. Enligt den nya föreslagna paragrafen i Promemorian sker det i omprövningen. Resultatet blir detsamma som att söka Natura 2000 tillstånd, vilket aldrig var lagstiftarens avsikt när Natura 2000 infördes. Denna nya situation framgår inte alls i Promemorians konsekvensanalys. Konsekvenserna är därför helt outredda.

Den föreslagna paragrafen måste i stället ersättas med en ny paragraf som säkerställer förhållandet så som det var när Natura 2000 infördes, det vill säga att Natura 2000 krav inte träffar verksamheterna i omprövningen. Denna paragraf måste införas även om den i Promemorian på sidan 6 föreslagna paragrafen tas bort. Sker inte ett sådant införande blir konsekvenserna mycket allvarliga och det är politikerna som bär ansvaret.

Den föreslagna undantagsregeln är så komplicerad att använda att den praktiskt i realiteten inte kommer att fungera när det gäller småskalig vattenkraft. Dessutom kommer säkerligen myndigheterna att driva fram för verksamhetsutövarna ofördelaktig praxis. Nyttan med undantagsregeln ska därför lämnas utan avseende.

Sidan 8

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter

Förslaget till ny 42 a § är bra och kan införas omedelbart. Men förslaget ändrar inget i sak. Departementet skyfflar över problemet på någon annan att lösa. Problemet ligger dels i att underlaget som behövs inte finns, dels i att Promemorian inte alls ger de politiska definitionerna som behövs för att möjliggöra KMV och mindre stränga krav. Därför kommer förslaget inte att resultera i någonting. I realiteten är förslaget bara en upprepning av ”ska-kravet” som infördes 2019-01-01. Det departementet i stället måste göra om det ska bli KMV och mindre stränga krav är att skruva i förutsättningarna. Detta görs inte. Det räcker givetvis inte med att bara återigen upprepa ”ska-kravet”.

KMV och mindre stränga krav är de mekanismer i vattendirektivet som ska användas för att skydda samhällsnyttig verksamhet. Det är att konstatera att ingen av dessa mekanismer har fungerat. Trots att det nu gått flera år sedan ”ska-kravet” infördes kan Vattenmyndigheten inte visa upp ett enda KMV-vatten på grund av småskalig vattenkraft i hela landet, och inte heller något mindre strängt krav. Detta trots att Vattenmyndigheten gjort en total normöversyn och även fördjupad normöversyn. Detta bevisar att ”ska-kravet” inte fungerar. Saken är mycket allvarlig. Givetvis kommer det inte heller att fungera bara för att departementet nu återigen upprepar ”ska-kravet”.

Eftersom det är så ytterst allvarligt att ”ska-kravet” inte har fungerat behöver en haverikommission inrättas som utreder varför och vad som måste göras för att det ska fungera.

Sidan 10

1.3 Förslag till förordning om ändring i vattenförvaltningsförordningen (2004:660)

Den föreslagna 4 kap. 3 a § är bra och ett steg i rätt riktning i att förbättra förutsättningarna för möjlighet till KMV. Dock är det inte tillräckligt eftersom underlag inte finns. KMV-processen måste förenklas.

Den föreslagna 4 kap. 3 b §, på sidan 10, är en katastrof. Nu för första gången någonsin sker en definition av begreppet *kraftproduktion* i 3 § 1 d i vattenförvaltningsförordningen. Det vill säga en definition av *kraftproduktion* som grund för KMV. Kontentan av de snåriga formuleringarna i den föreslagna paragrafen blir att KMV bara blir förbehållet vatten med så kallade klass 1 och möjligen klass 2 kraftverk. För småskalig vattenkraft, eller så kallade klass 3, stängs dörren för KMV. Detta är allvarligt. **Förslaget är långt mycket strängare än vad EU-rätten kräver.** Förslaget motarbetar den tidigare politiska styrningen i proposition 2017/18:243, sidan 148, där det framgår att KMV och undantag ska utnyttjas fullt ut enligt vad EU-rätten medger. Förhållandet kan under inga omständigheter accepteras.

Nuvarande system för KMV-klassning av vattenförekomster på grund av vattenkraft är realiteten riggat på så sätt att endast en de stora kraftbolagens kraftverk ska kunna hamna i KMV-vatten. Departementet tänker fortsätta med detta. Det finns inget i Vattendirektivet som säger att endast en viss sorts ägare ska ha möjligheten att få möjlighet att få sina kraftverk i KMV-vatten.

I reglerbidragsrapporten finns i en lista uppräknat de kraftverk som är klass 1-kraftverk och klass 2-kraftverk som har möjlighet att hamna under KMV-vatten. Men endast kraftverkens namn är uppsatt. Västsvensk Vattenkraftförening har kompletterat listan på alla kraftverk med ägare. När man då tittar på listan så är det uppenbart att systemet är riggat på så sätt att endast en viss sorts ägare ska kunna få sina kraftverk i KMV-vatten.

Nedan är listan på kraftverk och dess ägare.

Klass 1-kraftverk

Tvärforsen	Downing
Alfta	Fortum
Anjan	Fortum
Avesta Lillfors	Fortum
Avesta Storfors	Fortum
Avestaforsen	Fortum
Bergvik	Fortum
Blyberg	Fortum
Boforsen	Fortum
Brattforsen	Fortum
Bullerforsen	Fortum
Degerfors	Fortum
Deje	Fortum
Domnarvet	Fortum
Dönje	Fortum
Edensforsen	Fortum
Edsvalla	Fortum
Forshult	Fortum
Forshuvudforsen	Fortum
Frykfors	Fortum
Gammelänge	Fortum
Glava	Fortum

Gråda	Fortum
Gullspång	Fortum
Gävunda	Fortum
Hagfors	Fortum
Halvfari	Fortum
Hermansboda	Fortum
Hormund	Fortum
Hummelforsen	Fortum
Höljebro	Fortum
Höljes	Fortum
Juvuln	Fortum
Järpströmmen	Fortum
Jössefors	Fortum
Karåsforsen	Fortum
Knon	Fortum
Krakerud	Fortum
Krokströmmen	Fortum
Krångede	Fortum
Kvarnfallet Rörvattnet	Fortum
Kvarnsveden	Fortum
Kymmen	Fortum
Laforsen	Fortum
Landafors	Fortum
Lanforsen	Fortum
Letten	Fortum
Lindbyn	Fortum
Ljunga	Fortum
Ljusne Strömmar	Fortum
Ljusnefors	Fortum
Lottefors	Fortum
Långhag	Fortum
Långströmmen	Fortum
Långå	Fortum
Malta	Fortum
Mockfjärd	Fortum
Munkfors	Fortum
Mörsil	Fortum
Nain	Fortum
Noppikoski	Fortum
Norränge	Fortum
Parteboda	Fortum
Rottnen	Fortum
Röjdåforsen	Fortum
Skedvi	Fortum
Skogaforsen	Fortum

Skråmforsen	Fortum
Skymnäsforsen	Fortum
Spjutmo	Fortum
Stensjön	Fortum
Storåströmmen	Fortum
Sunnerstaholm	Fortum
Svarthålforsen	Fortum
Sveg	Fortum
Torrön	Fortum
Trängslet	Fortum
Tåsan	Fortum
Tänger	Fortum
Untra	Fortum
Viksjöfors	Fortum
Väsa	Fortum
Vässinkoski	Fortum
Åsen	Fortum
Åtorp	Fortum
Öjeforsen	Fortum
VK6 Mackmyra	Gävle Energi
Bågede	Holmen
Harrsele	Holmen
Holmen	Holmen
Iggesund	Holmen
Junsterforsen	Holmen
Duved	Jämtkraft
Granboforsen	Jämtkraft
Hissmofors	Jämtkraft
Kattstupeforsen	Jämtkraft
Lövhöjden	Jämtkraft
Näsaforsen	Jämtkraft
Ålviken	Jämtkraft
Älvestorp	Karlskoga Energi
Hallstahammar	Mälarenergi
Lennartsfors	Mälarenergi
Ramnäs	Mälarenergi
Kungsfors	Sandviken Energi
Bergnäs	Skellefteå Kraft
Båtfors	Skellefteå Kraft
Finnforsen	Skellefteå Kraft
Granfors	Skellefteå Kraft
Grytfors	Skellefteå Kraft
Klippen	Skellefteå Kraft
Krångfors	Skellefteå Kraft
Rengård	Skellefteå Kraft

Riebnes	Skellefteå Kraft
Selsforsen	Skellefteå Kraft
Slagnäs	Skellefteå Kraft
Sädva	Skellefteå Kraft
Sällsjö	Skellefteå Kraft
Äglund	Skellefteå Kraft
Sollefteå	Sollefteåforsens Kraft
Anundsjö	Statkraft
Bassalt	Statkraft
Bergvattnet	Statkraft
Bjurfors	Statkraft
Bjurfors Nedre	Statkraft
Björna	Statkraft
Dabbsjö	Statkraft
Fjällsjö	Statkraft
Gidböle	Statkraft
Gideå	Statkraft
Gideåbacka	Statkraft
Gäddede	Statkraft
Hammarforsen	Statkraft
Hoting	Statkraft
Hylte	Statkraft
Järnvägsforsen	Statkraft
Karsefors	Statkraft
Klinterforsen	Statkraft
Knäred övre	Statkraft
Korselbränna	Statkraft
Kvarnaholm	Statkraft
Kvistforsen	Statkraft
Laholm	Statkraft
Majenfors	Statkraft
Malgomaj	Statkraft
Matfors	Statkraft
Nederede	Statkraft
Nissaström	Statkraft
Olden	Statkraft
Skallböle	Statkraft
Skeen	Statkraft
Skogaby	Statkraft
Stennäs	Statkraft
Traryd	Statkraft
Tåsjö	Statkraft
Viforsen	Statkraft
Volgsjöfors	Statkraft
Ängabäck	Statkraft

Borensberg	Tekniska Verken
Bruksfallet	Tekniska Verken
Hovetorp	Tekniska Verken
Malfors	Tekniska Verken
Motala	Tekniska Verken
Odensfors	Tekniska Verken
Skärblacka	Tekniska Verken
Svartåfors	Tekniska Verken
Betsela	Uniper
Blåsjön	Uniper
Bodum	Uniper
Borgforsen	Uniper
Broby	Uniper
Bursnäs	Uniper
Bålforsen	Uniper
Bällforsen	Uniper
Degerforsen	Uniper
Edsele	Uniper
Flåsjö	Uniper
Forsse	Uniper
Genastorp	Uniper
Gulsele	Uniper
Hjälta	Uniper
Hällby	Uniper
Hälleforsen	Uniper
Högsby	Uniper
Ledinge	Uniper
Lövön	Uniper
Moforsen	Uniper
Nöbbelev	Uniper
Ramsele	Uniper
Rätan	Uniper
Sil	Uniper
Skogsforsen	Uniper
Skåpanäs	Uniper
Storfinnforsen	Uniper
Torsebro	Uniper
Trångforsen	Uniper
Turinge	Uniper
Yngeredsfors	Uniper
Ätrafors	Uniper
Abelvattnet	Vattenfall
Ajaure	Vattenfall
Akkats	Vattenfall
Bastusel	Vattenfall

Bergeforsen	Vattenfall
Boden	Vattenfall
Forsmo	Vattenfall
Gallejaure	Vattenfall
Gardikfors	Vattenfall
Gejman	Vattenfall
Grundfors	Vattenfall
Harsprånget	Vattenfall
Hölleforsen	Vattenfall
Juktan	Vattenfall
Järkvissle	Vattenfall
Kilforsen	Vattenfall
Lasele	Vattenfall
Laxede	Vattenfall
Leringsforsen	Vattenfall
Letsi	Vattenfall
Ligga	Vattenfall
Lilla Edet	Vattenfall
Långbjörn	Vattenfall
Långed	Vattenfall
Messaure	Vattenfall
Midskog	Vattenfall
Nämforsen	Vattenfall
Näs	Vattenfall
Näverede	Vattenfall
Parki	Vattenfall
Pengfors	Vattenfall
Porjus	Vattenfall
Porsi	Vattenfall
Randi	Vattenfall
Ritsem	Vattenfall
Rusfors	Vattenfall
Seitevare	Vattenfall
Sillre	Vattenfall
Stadsforsen	Vattenfall
Stalon	Vattenfall
Stenkullafors	Vattenfall
Stensele	Vattenfall
Stornorrfors	Vattenfall
Stugun	Vattenfall
Söderfors	Vattenfall
Torpshammar	Vattenfall
Trollhättan	Vattenfall
Tuggen	Vattenfall
Umslupen	Vattenfall

Vargfors	Vattenfall
Vargön	Vattenfall
Vietas	Vattenfall
Viskafors	Vattenfall
Vittjärv	Vattenfall
Åsele	Vattenfall
Älvkarleby	Vattenfall

Detta är så kallade klass 1-kraftverk ovan med vilka vars ägare nu har möjlighet att nu få sina kraftverk i KMV-vatten. Inga andra. Var och en bör förstå att systemet är riggat så att det endast är ägarna till Vattenkraftens miljöfond ska kunna komma i åtnjutande av KMV och få sin egendom skyddad av KMV. Som tack för hjälpen betalar dessa bolag 10 miljarder till en fond. Det bör vara uppenbart alla att inte detta kan vara KMV fullt ut enligt vad EU-rätten kräver, Prop. 2017/18:243, sidan 148.

Nu föreslår departementet att också så kallade klass 2-kraftverk ska kunna få sina kraftverk i KMV-vatten. Nedan är listan på dessa kraftverk kompletterad med ägare.

Klass 2-kraftverk

Solveden	Alingsås Energi
Tollered	Alingsås Energi
Fensbol	Downing
Röbjörke	Downing
Björkborn	Fortum
Borgärdet	Fortum
Edsforsen	Fortum
Eldforsen	Fortum
Forshaga	Fortum
Hansjö	Fortum
Johannisholm	Fortum
Kroppstadfors	Fortum
Laggåsen	Fortum
Lenninge	Fortum
Lima	Fortum
Noreborg	Fortum
Råda	Fortum
Stjern	Fortum
Torsby	Fortum
Unnån	Fortum
Hälleströmmen	Gävle Energi
Tolvfors	Gävle Energi
Åbyfors Valbo	Gävle Energi
Pappersfallet	Holmen
Kvarnforsen	Härjeåns Kraft
Lofsån	Härjeåns Kraft

Högfors Lit	Jämtkraft
Rönnöfors	Jämtkraft
Blankafors	Karlskoga Energi
Mången	Karlskoga Energi
Nykroppa	Karlskoga Energi
Rockesholm	Karlskoga Energi
Sävenfors	Karlskoga Energi
Örling	Karlskoga Energi
Tystupet	Karlskoga Energi
Borgvik	Mälarenergi
Bångbro	Mälarenergi
Frövifors	Mälarenergi
Seglingsberg	Mälarenergi
Västerkvarn	Mälarenergi
Horkoneryd	Olofströms Kraft
Jonsered	Partille Energi
Frötuna	Privat
Storforsen	Skellefteå Kraft
Brynge	Statkraft
Drömme	Statkraft
Fröslida	Statkraft
Timsfors	Statkraft
Fiskeby	TekniskaVerken
Tannefors	TekniskaVerken
Blankaström	Uniper
Delary	Uniper
Djupafors	Uniper
Fagersta	Uniper
Finsjö Nedre	Uniper
Granö	Uniper
Hemsjö Nedre	Uniper
Hemsjö Övre	Uniper
Hornsö	Uniper
Högfors	Uniper
Kallinge	Uniper
Klåvben	Uniper
Lafssjö	Uniper
Morgårdshammar	Uniper
Njura	Uniper
Ronneby	Uniper
Rundbacken	Uniper
Semla	Uniper
Storå	Uniper
Uddnäs	Uniper
Västgöthyttfors	Uniper

Västanfors	Uniper
Östanå	Uniper
Bosgården	Vattenfall
Håverud	Vattenfall
Strömmen	Vattenfall

Listorna illustrerar tydligt att det är i princip endast en viss sorts ägare som har möjlighet att komma i åtnjutande av KMV. D.v.s. stora kraftbolagen. Det finns ett antal kraftverk ovan vars ägare är till exempel kommunala energibolag. De flesta av dessa är sådana kraftverk som de stora kraftbolagen sålt till de kommunala energibolagen. Med detta i åtanke visar det tydligt att hela KMV-systemet i realiteten är riggat så att endast de stora kraftbolagen ska kunna komma i åtnjutande av KMV och få skydd för sin egendom. Enligt förslag i nu liggande Promemoria avser departementet att fortsätta med detta. Det här är inte vattendirektivets mening att det ska gå till så här.

För att komma till rätta med problemet föreslås att hela nuvarande system skrotas och ersätts med något enklare. Om man tittar på hur vattenmyndigheterna nu använder sig av uppgifterna som kommer fram och används i KMV-klassningen så är det tämligen patetiskt. Nuvarande system är abnormt byråkratiskt och kostnadskrävande, och ändå kommer det bara ut två uppgifter, 1 eller 0 som Vattenmyndigheterna använder sig av i KMV-klassningen. Dessa 1 eller 0 går enkelt att formulera i vattenförvaltningsförordningen.

Om systemet inte skrotas föreslår vi en ny särskild paragraf i vattenförvaltningsförordningen 4 kap. 3 § med följande text:

Vid bedömning av kraftproduktion som avses i 3 § 1 d med kraftverk i reglerbidragsklass 3 eller under 1,5 MW innebär en produktionsförlust på vattenförekomstnivå motsvarande 5 % av medelvattenföringen i dessa kraftverk en betydande negativ påverkan på kraftproduktion och ska förklaras som kraftigt modifierad.

Förslaget är enkelt, billigt och löser det aktuella problemet med klass 3-kraftverk så det blir i överensstämmelse med tidigare politiskt beslut om att EU-rättens möjlighet till KMV-klassning ska kunna utnyttjas fullt ut. Vattenmyndigheterna har redan alla uppgifter som behövs och behöver inte ens kontakta verksamhetsutövare. Reglerbidragsrapporten med sina klass 1 och klass 2 kan fortsätta som tidigare. Dock bör följande på sidan 33 tas bort i reglerbidragsrapporten:

I klass tre återfinns ca 1700 övriga kraftverk som har ett relativt reglerbidrag som understiger 0,01 procent. Dessa anläggningar har ett så begränsat relativt reglerbidrag, eller inget alls, att det inte bör påverka t.ex. vilka miljö kvalitetsnormer som sätts enligt vattenförvaltningen.

Borttagande av detta kan lämpligen ske genom direktiv till Energimyndigheten från regeringen.

Det ska observeras att vårt förslag ovan bara löser just denna sak och inte alla andra problem. Det finns fler problem som departementet har att åtgärda som förhindrar att det kan bli KMV-klassning fullt ut enligt vad EU-rätten medger. Promemorian löser inte dessa problem.

Nivån ”produktionsförlust på vattenförekomstnivå motsvarande 5 % av medelvattenföringen” är en allmänt vedertagen och accepterad nivå som har använts tidigare i samband med omprövningar och avsåg då gränsen för när det i omprövningen blev så ingripande villkor att staten fick betala intrångsersättning. Eftersom det är en allmänt vedertagen och accepterad

nivå är det lämpligt att använda sig av den nu och därför blir det säkert ingen konflikt med verksamhetsutövare om denna nivå.

Sidan 17

1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:520) med instruktion för Statens energimyndighet

Förslaget i Promemorian är:

Statens energimyndighet ska inom sitt verksamhetsområde bistå de länsstyrelser som är vattenmyndigheter i arbetet med klassificering och fastställandet av kvalitetskrav i sådana ytvatten-förekomster där vattnets status påverkas av vattenverksamheter för produktion av vattenkraftsel.

Vår kommentar:

Västsvensk Vattenkraftförening har redan nu tagit del av Energimyndighetens remissvar. Det kan konstateras att Energimyndigheten i sitt remissvar redan nu obstruerar mot denna politiska styrning. Energimyndigheten vill ha tillägget; *av särskild betydelse för elsystemet*. Detta betyder att Energimyndigheten inte vill bistå de länsstyrelser som är vattenmyndigheter i arbetet med klassificering och fastställandet av kvalitetskrav när det gäller alla kraftverk. Det Energimyndigheten menar med ”särskild betydelse” kan inte förstås annat än att den småskaliga vattenkraften, eller så kallade ”klass 3-kraftverk” ska exkluderas i Energimyndighetens arbete. Energimyndigheten vill alltså fortsätta på sin inslagna väg de har sedan tidigare, vilken väg framgår i på sidan 33 i rapporten; *Vattenkraftens reglerbidrag och värde för elsystemet, ER 2016:11*. Där framgår följande arbetsmetod för Energimyndigheten: *I klass tre återfinns ca 1700 övriga kraftverk som har ett relativt reglerbidrag som understiger 0,01 procent. Dessa anläggningar har ett så begränsat relativt reglerbidrag, eller inget alls, att det inte bör påverka t.ex. vilka miljö kvalitetsnormer som sätts enligt vattenförvaltningen.*

Arbetsmetoden som Energimyndigheten nu har, och uppenbart genom sitt remissvar vill fortsätta med, är långt mycket strängare än var EU-rätten kräver.

Med anledning av ovanstående måste den föreslagna nya texten i Promemorian på sidan 18 kompletteras med följande förtydligande; *när det gäller alla kraftverk och särskilt klass 3-kraftverk.*

Energimyndighetens förslag på tillägg får alltså inte genomföras.

Vidare så noterar vi i Energimyndighetens yttrande följande på sidan 3:

Vissa prövningsgrupper med kraftverk av särskild betydelse kan med fördel lämna in sin ansökan vid en senare tidpunkt, så att en normöversyn kan genomföras innan ansökan lämnas in. Det gäller prövningsgrupper i Ljungan och Gullspångälven. Energimyndigheten föreslår att tidpunkten för när dessa verksamhetsutövare ska lämna in sin ansökan flyttas till senast den 1 februari 2026.

Vår kommentar:

Detta kommer inte på fråga att vi accepterar. Likabehandlingsprincipen gäller. Ska några prövningsgrupper lämnas in senare så ska så klart alla prövningsgrupper också lämna in senare. Personalen på Energimyndigheten behöver läsa på i den statliga värdegrunden om likabehandling.

Förhållandet ovan med Energimyndigheten är egentligen helt sanslöst, Västsvensk Vattenkraftförening behöver redan nu i vårt remissvar starta processföring mot myndigheten. Detta säger en del om hur illa den svenska vattenförvaltningen fungerar. Västsvensk Vattenkraftförening undrar också hur många andra myndigheters remissvar vi skulle behöva driva processföring mot.

Sidan 20

2 Ärendet

På sidan 21 i Promemorian framförs följande:

Förslagen i promemorian syftar till att säkerställa att berörda verksamheter prövas mot rätt kravnivå och att det utrymme EU-rätten ger att vid miljöanpassning av verksamheterna säkra en fortsatt effektiv tillgång till vattenkraftsel används fullt ut.

Vår kommentar:

Så kommer det visst inte att bli, och det av anledning som vi har förklarat tidigare i detta dokument.

På sidan 21 i Promemorian framförs följande.

Förslagen syftar vidare till genomförande av de ändringar som bedöms behövas med anledning av riksdagens tillkännagivanden med bäring på vattenförvaltningen

Vår kommentar:

Det är möjligt att förslagen syftar på det, men något mer är det inte. I princip inget i riksdagens tillkännagivanden har uppfyllts. Vitala saker har i stället blivit tvärt om. Ett tillkännagivande i riksdagen blir inte uppfyllt bara för att man säger att det är uppfyllt. Kan departementet ge exempel på något i riksdagens tillkännagivanden som är uppfyllt beträffande småskalig vattenkraft?

Sidan 34 - 37

10 En förbättrad samverkan inför omprövning

Det uppges i Promemorian att; ”*Samverkan ska uttalat syfta till att sammanställa det underlag som behövs för att vattenmyndighetens arbete med klassificering och normsättning ska kunna bedrivas med den prioriteringsordning som behövs för att genomföra den nationella planen och för att möjliggöra ett ställningstagande till om förutsättningarna är uppfyllda för att förklara en vattenförekomst som kraftigt modifierad och besluta om mindre stränga krav*”.

Vår kommentar:

Detta är helt fel. Förslaget kommer inte alls att förändra något i sak när det gäller småskalig vattenkraft. Erforderligt underlag för statusklassificering och normsättning finns inte. Ingen har det underlag som i Promemorian förutsätts finnas, varken myndigheter eller verksamhetsutövare. Dessutom saknas övriga politiska definitioner som behövs i förutsättningarna som styr vid KMV-utpekande och undantag. I Promemorian finns ingenting om denna politiska styrning som behövs om dessa politiska definitioner. Att Vattenmyndigheten under dessa premisser gör ytterligare en normöversyn kommer givetvis inte att resultera i något alls.

På sidan 37 framförs i Promemorian:

*Sammanfattningsvis innebär förslagen om en förbättrad samverkan att förutsättningarna att fullt ut tillämpa de undantag och avvikelser från miljömålet god ekologisk status som EU-rätten medger ytterligare förbättras. Det övergripande syftet med förslagen är att **bidra till att effektivisera omprövningsprocesserna** och minska behovet av att under pågående omprövningar **initiera en översyn av klassificering och normer**. Genom en **väl fungerande samverkan får myndigheterna tillgång till det underlag som behövs** för en fördjupad normöversyn där betydande negativ påverkan på kraftproduktionen kan bedömas både avseende prövningsgruppen och för vattenförekomsten samt förutsättningarna om mindre*

*stränga krav för vattenförekomsten kan beslutas. **Härigenom kan samverkan även bidra till mer effektiva prövningar.***

Vår kommentar om texten:

Alltihop är helt fel. Vad då ”ytterligare förbättras”? Det är noll och ingenting nu och kommer så att fortsätta. Någon ”ytterligare förbättring” kommer inte att ske, och inte heller några effektiva prövningar. Departementet lever i en fantasivärld.

Trots att det i den nya lagen som trädde i kraft 2019-01-01 infördes en skyldighet, det så kallade ”ska-kravet”, för Vattenmyndigheten att KMV-klassificera och besluta om lägre ställd kravnivå så kan Vattenmyndigheterna inte visa upp ett enda KMV-vatten eller undantag mindre stränga krav grundat på småskalig vattenkraft i hela landet. Absolut noll i hela landet. Departementet kan fråga vattenmyndigheten om detta om departementet inte tror på detta. Detta är talande för hur systemet fungerar nu. Att då Vattenmyndigheten under samma förutsättningar ska göra ytterligare översyn av klassificering och normsättning kommer så klart inte att resultera i någonting.

Beträffande; *Erfarenheter från genomförda och pågående samverkansprocesser* (sidan 35 - 37)

Till grund för Promemorian ligger bland annat Havs- och vattenmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag, daterat 2023-12-01. Havs- och vattenmyndigheten skriver i sitt dokument följande på sidan 9:

*Data som är nödvändig för att de länsstyrelser som är vattenmyndigheter ska kunna statusklassificera vattenförekomster och besluta om normer är bland annat flödesdata och vattenståndsdata. Inom miljöövervakningen finns inte dessa data i tillräcklig omfattning. Inte heller SMHI har data i tillräcklig omfattning. **Dessa data finns däremot bland annat hos de som bedriver vattenkraftverksamhet.***

Det är inte sant som Havs- och vattenmyndigheten skriver i sin redovisning av regeringsuppdraget. Dessa data Havs- och vattenmyndigheten uppger finns inte hos verksamhetsutövare. Möjligtvis bara hos storskaliga kraftverksägare. På denna felaktighet bygger hela förslaget i Promemorian att i samverkan ska uppgifter komma fram som ska lösa alla problem. De uppgifter som kan finnas i enstaka fall är inte presenterade på ett sätt så de kan användas ihop med bedömningsgrunderna. Man kan räkna med att det finns över huvud taget ingen verksamhetsutövare som håller på med något sådant anpassat.

Så klart att Västsvensk Vattenkraftförening noterade denna felaktighet i Havs- och vattenmyndighetens redovisning av sitt regeringsuppdrag när det kom, men vi kunde aldrig i vår vildaste fantasi föreställa oss att detta skulle ligga till grund för vitalt styrande författningsändringar.

Vad är det för uppgifter som Havs- och vattenmyndigheten påstår att verksamhetsutövare har, men som verksamhetsutövare inte har?

För att visa på vilka uppgifter det är som Havs- och vattenmyndigheten påstår att verksamhetsutövarna har, redovisas en del av dessa nedan. För varje berörd parameter nedan förväntas verksamhetsutövaren redovisa underlag tio år tillbaka i tiden så att vattenmyndigheten ska kunna göra sina beräkningar enligt nedan.

Parameter:

Specifik flödeseffekt i vattendrag

Hög status: Ytvattenförekomstens specifika flödeseffekt avviker med högst 5 % från referensförhållandet.

God status: Ytvattenförekomstens specifika flödeseffekt avviker med mer än 5 % men högst 15 % från referensförhållandet.

Måttlig status: Ytvattenförekomstens specifika flödeseffekt avviker med mer än 15 % men högst 35 % från referensförhållandet.

Otillfredsställande status: Ytvattenförekomstens specifika flödeseffekt avviker med mer än 35 % men högst 75 % från referensförhållandet.

Dålig status: Ytvattenförekomstens specifika flödeseffekt avviker med mer än 75 % från referensförhållandet.

Parameter:

Volymsavvikelse i vattendrag

Hög status: Volymsavvikelsen avviker med högst 5 % från referensförhållandet.

God status: Volymsavvikelsen avviker med mer än 5 % men högst 15 % från referensförhållandet.

Måttlig status: Volymsavvikelsen avviker med mer än 15 % men högst 50 % från referensförhållandet.

Otillfredsställande status: Volymsavvikelsen avviker med mer än 50 % men högst 100 % från referensförhållandet.

Dålig status: Volymsavvikelsen avviker med mer än 100 % från referensförhållandet.

Parameter:

Flödets förändringstakt i vattendrag

Hög status: Flödets förändringstakt avviker med högst 5 % från referensförhållandet.

God status: Flödets förändringstakt avviker med mer än 5 % men högst 15 % från referensförhållandet.

Måttlig status: Flödets förändringstakt avviker med mer än 15 % men högst 50 % från referensförhållandet.

Otillfredsställande status: Flödets förändringstakt avviker med mer än 50 % men högst 100 % från referensförhållandet.

Dålig status: Flödets förändringstakt avviker med mer än 100 % från referensförhållandet.

Parameter:

Vattenståndets förändringstakt i vattendrag

Hög status: Vattenståndets förändringstakt avviker med högst 0,05 m/timme relativt referensförhållandet.

God status: Vattenståndets förändringstakt avviker med mer än 0,05 m/timme men högst 0,15 m/timme relativt referensförhållandet.

Måttlig status: Vattenståndets förändringstakt avviker med mer än 0,15 m/timme men högst 0,3 m/timme relativt referensförhållandet.

Otillfredsställande status: Vattenståndets förändringstakt avviker med mer än 0,3 m/timme men högst 1 m/timme relativt referensförhållandet.

Dålig status: Vattenståndets förändringstakt avviker med mer än 1 m/timme relativt referensförhållandet.

Parameter:

Vattendragsfårens form

Hög status: Högst 5 % av ytvattenförekomstens längd är vattendragsfårens form väsentligt påverkad från referensförhållandet.

God status: Mer än 5 % men högst 15 % av ytvattenförekomstens längd är vattendragsfårens form väsentligt påverkad från referensförhållandet.

Måttlig status: Mer än 15 % men högst 35 % av ytvattenförekomstens längd är vattendragsfårens form väsentligt påverkad från referensförhållandet.

Otillfredsställande status: Mer än 35 % men högst 75 % av ytvattenförekomstens längd är vattendragsfårens form väsentligt påverkad från referensförhållandet.

Dålig status: Mer än 75 % av ytvattenförekomstens längd är vattendragsfårens form väsentligt påverkad från referensförhållandet.

Parameter:

Vattendragets planform

Hög status: Vattendragets planform avviker med högst 5 % från referensförhållandet.

God status: Vattendragets planform avviker med mer än 5 % men högst 15 % från referensförhållandet.

Måttlig status: Vattendragets planform avviker med mer än 15 % men högst 35 % från referensförhållandet.

Otillfredsställande status: Vattendragets planform avviker med mer än 35 % men högst 75 % från referensförhållandet.

Dålig status: Vattendragets planform avviker med mer än 75 % från referensförhållandet.

Parameter:

Vattendragsfårens bottensubstrat

Hög status: Högst 5 % av vattendragets längd avviker vattendragsfårens bottensubstrat väsentligt jämfört med referensförhållandet.

God status: Mer än 5 % men högst 15 % av vattendragets längd avviker vattendragsfårens bottensubstrat väsentligt jämfört med referensförhållandet.

Måttlig status: Mer än 15 % men högst 35 % av vattendragets längd avviker vattendragsfårens bottensubstrat väsentligt jämfört med referensförhållandet.

Otillfredsställande status: Mer än 35 % men högst 75 % av vattendragets längd avviker vattendragsfårens bottensubstrat väsentligt jämfört med referensförhållandet.

Dålig status: Mer än 75 % av vattendragets längd avviker vattendragsfårens bottensubstrat väsentligt jämfört med referensförhållandet.

Parameter:

Strukturer i vattendraget

Hög status: Högst 5 % av ytvattenförekomstens längd är vattendragsfårens strukturer väsentligt förändrade relativt referensförhållandet.

God status: Mer än 5 % men högst 15 % av ytvattenförekomstens längd är vattendragsfårens strukturer väsentligt förändrade relativt referensförhållandet.

Måttlig status: Mer än 15 % men högst 35 % av ytvattenförekomstens längd är vattendragsfårens strukturer väsentligt förändrade relativt referensförhållandet.

Otillfredsställande status: Mer än 35 % men högst 75 % av ytvattenförekomstens längd är vattendragsfårens strukturer väsentligt förändrade relativt referensförhållandet.

Dålig status: Mer än 75 % av ytvattenförekomstens längd är vattendragsfårans strukturer väsentligt förändrade relativt referensförhållandet.

Parameter:

Vattendragsfårans kanter

Hög status: Högst 5 % av ytvattenförekomstens längd är vattendragsfårans kanter väsentligt förändrad från referensförhållandet.

God status: Mer än 5 % men högst 15 % av ytvattenförekomstens längd är vattendragsfårans kanter väsentligt förändrad från referensförhållandet.

Måttlig status: Mer än 15 % men högst 35 % av ytvattenförekomstens längd är vattendragsfårans kanter väsentligt förändrad från referensförhållandet.

Otillfredsställande status: Mer än 35 % men högst 75 % av ytvattenförekomstens längd är vattendragsfårans kanter väsentligt förändrad från referensförhållandet.

Dålig status: Mer än 75 % av ytvattenförekomstens längd är vattendragsfårans kanter väsentligt förändrad från referensförhållandet.

Parameter:

Längsgående konnektivitet i sjöar

Hög status: Högst 5 % av ytvattenförekomstens grunda vattenområden förekommer bristande konnektivitet.

God status: Mer än 5 % men högst 15 % av ytvattenförekomstens grunda vattenområden förekommer bristande konnektivitet.

Måttlig status: Mer än 15 % men högst 35 % av ytvattenförekomstens grunda vattenområden förekommer bristande konnektivitet.

Otillfredsställande status: Mer än 35 % men högst 75 % av ytvattenförekomstens grunda vattenområden förekommer bristande konnektivitet.

Dålig status: Mer än 75 % av ytvattenförekomstens grunda vattenområden förekommer bristande konnektivitet.

Parameter:

Konnektivitet till närområde och svämplan kring sjöar

Hög status: Högst 5 % av ytvattenförekomstens strandlinje förekommer bristande konnektivitet till närområde och svämplan

God status: Mer än 5 % men högst 15 % av ytvattenförekomstens strandlinje förekommer bristande konnektivitet till närområde och svämplan.

Måttlig status: Mer än 15 % men högst 35 % av ytvattenförekomstens strandlinje förekommer bristande konnektivitet till närområde och svämplan.

Otillfredsställande status: Mer än 35 % men högst 75 % av ytvattenförekomstens strandlinje förekommer bristande konnektivitet till närområde och svämplan.

Dålig status: Mer än 75 % av ytvattenförekomstens strandlinje förekommer bristande konnektivitet till närområde och svämplan.

Parameter:

Vattenståndsvariation i sjöar

Hög status: Vattenståndets medelavvikelse från oreglerade förhållanden är högst 0,05 m.

God status: Vattenståndets medelavvikelse från oreglerade förhållanden är mer än 0,05 m till 0,25 m.

Måttlig status: Vattenståndets medelavvikelse från oreglerade förhållanden är mer än 0,25 m till 1 m.

Otillfredsställande status: Vattenståndets medelavvikelse från oreglerade förhållanden är mer än 1 m till 3 m.

Dålig status: Vattenståndets medelavvikelse från oreglerade förhållanden är mer än 3 m.

Parameter:

Avvikelse i vinter- eller sommarvattenstånd

Hög status: Vattenståndets medelavvikelse från oreglerade förhållanden under vinter- eller sommarperioden är högst 0,05 m.

God status: Vattenståndets medelavvikelse från oreglerade förhållanden är mer än 0,05 m till 0,25 m.

Måttlig status: Vattenståndets medelavvikelse från oreglerade förhållanden är mer än 0,25 m till 1 m.

Otillfredsställande status: Vattenståndets medelavvikelse från oreglerade förhållanden är mer än 1 m till 3 m.

Dålig status: Vattenståndets medelavvikelse från oreglerade förhållanden är mer än 3 m till 3 m.

Parameter:

Vattenståndets förändringstakt i sjöar

Hög status: Förändringstakten avviker med högst 5 % från referensförhållandet.

God status: Förändringstakten avviker med mer än 5 % men högst 15 % från referensförhållandet.

Måttlig status: Förändringstakten avviker med mer än 15 % men högst 50 % från referensförhållandet.

Otillfredsställande status: Förändringstakten avviker med mer än 50 % men högst 200 % från referensförhållandet.

Dålig status: Förändringstakten avviker med mer än 200 % från referensförhållandet.

Parameter:

Förändring av sjöars planform

Hög status: Sjöns planform avviker med högst 5 % från referensförhållandet.

God status: Sjöns planform avviker med mer än 5 % men högst 15 % från referensförhållandet.

Måttlig status: Sjöns planform avviker med mer än 15 % men högst 35 % från referensförhållandet.

Otillfredsställande status: Sjöns planform avviker med mer än 35 % men högst 75 % från referensförhållandet.

Dålig status: Sjöns planform avviker med mer än 75 % från referensförhållandet.

Parameter:

Bottensubstrat i sjöar

Hög status: Högst 5 % av sjöns bottenarea avviker bottensubstratet väsentligt från referensförhållandet.

God status: Mer än 5 % men högst 15 % av sjöns bottenarea avviker bottensubstratet väsentligt från referensförhållandet.

Måttlig status: Mer än 15 % men högst 35 % av sjöns bottenarea avviker bottensubstratet väsentligt från referensförhållandet.

Otillfredsställande status: Mer än 35 % men högst 75 % av sjöns bottenarea avviker bottensubstratet väsentligt från referensförhållandet.

Dålig status: Mer än 75 % av sjöns bottenarea avviker bottensubstratet väsentligt från referensförhållandet.

Parameter:

Strukturer på det grunda vattenområdet i sjöar

Hög status: Högst 5 % av det grunda vattenområdets yta är de naturliga strukturerna väsentligt förändrade från referensförhållandet.

God status: Mer än 5 % men högst 15 % av det grunda vattenområdets yta är de naturliga strukturerna väsentligt förändrade från referensförhållandet.

Måttlig status: Mer än 15 % men högst 35 % av det grunda vattenområdets yta är de naturliga strukturerna väsentligt förändrade från referensförhållandet.

Otillfredsställande status: Mer än 35 % men högst 75 % av det grunda vattenområdets yta är de naturliga strukturerna väsentligt förändrade från referensförhållandet.

Dålig status: Mer än 75 % av det grunda vattenområdets yta är de naturliga strukturerna väsentligt förändrade från referensförhållandet.

Det bör vara uppenbart för vem som helst att verksamhetsutövare inte har underlag för dessa uppgifter ovan. Uppskattningsvis 99 % av antalet verksamhetsutövare har ingen aning om vad det handlar om. Dessutom är det myndigheternas ansvar att ta fram och bekosta uppgifterna. Inte verksamhetsutövare. Genom snåriga formuleringar i Promemorians konsekvensanalys försöker nu departementet lura politikerna till att ställa sig bakom detaljer som gör att ansvaret och kostnaderna övervältras på verksamhetsutövarna. Detta är ett helt ohemult agerande från departementet. Det måste i stället i förordning fastslås att det är vattenmyndighetens sak att ta fram underlag för statusklassificering och klassificera parametrarna rätt, och att verksamhetsutövare inte ens får tillfrågas om detta underlag. Som läget är nu pressas verksamhetsutövare stenhårt av både länsstyrelsen och miljösamverkan Sverige på att ta fram underlag. Detta måste upphöra. Konsekvensen av länsstyrelsernas och miljösamverkan Sveriges agerande är att en stor konflikt blossat upp mellan verksamhetsutövare och myndigheter. En konflikt som enkelt kan lösas genom att i förordning fastslå att vattenmyndigheten ska ta fram uppgifterna och verksamhetsutövare inte ska på något sätt bli tvingade till detta. Verksamhetsutövare får absolut inte bli tvingade på det sätt som föreslås i Promemorian.

Vattenmyndighetens agerande i saken

Vattenmyndigheten säger i sina samråd att de på bästa sätt klassar vattenförekomster utefter **bästa tillgängligt material**. Detta är säkert sant. Men Vattenmyndigheten säger inte vad **bästa tillgängligt material** är för något. Vattenmyndigheten säger inte att detta innebär att de i princip inte har något material alls.

Länsstyrelsens agerande i saken

Länsstyrelsen ställer stora krav på verksamhetsutövare att redovisa underlag och utredningar. Västsvensk Vattenkraftförening har medverkat i samverkan. Till exempel länsstyrelsen har i samverkan ställt krav på att verksamhetsutövaren ska redovisa utredning av hydrologisk regim enligt Havs- och vattenmyndighetens bedömningsgrunder. Västsvensk Vattenkraftförening har i samverkan frågat länsstyrelse hur och var i vattendraget

verksamhetsutövaren ska mäta enligt parametrarna ingående i hydrologisk regim så att vattenmyndigheten anser det är tillfyllest. Länsstyrelsens svar blev kort, endast: ***Vi besvarar inte frågan.*** Vad ska en verksamhetsutövare göra eller säga i det läget? En verksamhetsutövare har inga sanktionsmöjligheter att ta till mot länsstyrelsen. En verksamhetsutövare har bara att finna sig i att länsstyrelsen gör som den vill och prövningen pågår utan beaktande av olika samhällsnyttor.

För övrigt så har Västsvensk Vattenkraftförening medverkat i en del samverkansprocesser. Vi har lagt mycket stora resurser på detta. Vår summering är att samverkansprocesserna är meningslösa. Vad länsstyrelsen vill kan vi räkna ut utan samverkan. Länsstyrelsens personal är mycket trevliga, så som samkväm fungerar det bra. Vid ett samverkansmöte hade länsstyrelsen mobiliserat med hela sex tjänstemän mot den enskilda verksamhetsutövaren. Länsstyrelsens allra starkaste juridiska resurser sattes in mot oss och den enskilde verksamhetsutövaren. Att den samverkan slutade i tragedi för båda parter bör förstås. Därefter har inga fler kontakter med länsstyrelsen hållits.

Sidan 38

11 Myndigheternas bidrag till underlag för klassificering och beslut om miljökvalitetsnormer

Vår kommentar:

Varken Affärsverket svenska kraftnät eller Statens energimyndighet har den kunskap inom småskalig vattenkraft som behövs för att kunna bidra med något av relevans. Följande är därför inte sant som framförs i Promemorian:

”För att säkerställa att det ställs rätt krav på vattnets kvalitet och att vatten vars status är påverkad av elproducerande vattenkraftverk eller dammar är det centralt att vattenmyndigheterna har möjlighet att få expertstöd inför bedömningen av vilken kvalitet vattnet ska ha och hur den kan uppnås på ett sätt som innebär att negativ påverkan på berörda verksamheter hålls till ett minimum i förhållande till den miljöanpassning som behöver genomföras”.

Något sådant ”säkerställande” kommer det inte att bli fråga om. Förslaget kommer inte att resultera i något, inte mer än att byråkratin ökar.

Sidan 38

12 Möjlighet att utse ytterligare ledamöter vid vattendelegationerna

Vår kommentar:

Detta var det mest fega förslag vi skådat. Det kommer givetvis inte att resultera i något med ytterligare en ledamot i vattendelegationen. Länsstyrelser och övriga vattenkraftmotståndare är ändå i majoritet i vattendelegationen. Dessutom vill säkert inte länsstyrelsen ha några oliktänkande i vattendelegationen. I till exempel i Västerhavets vattendistrikt har länsstyrelsen rensat ut personer i vattendelegationen som börjat ställa besvärliga frågor om vattenmyndighetens arbete. Detta bevisar hur vattendelegationerna fungerar. I praktiken är det länsstyrelsen själva som utser vilka som ska sitta i vattendelegationen. Länsstyrelsen rekommenderar regeringen ledamöter. Regeringen fattar bara det formella beslutet, uppenbart utan eftertanke. Inte i någon vattendelegation finns någon kompetens alls inom småskalig vattenkraft. Detta trots att småskalig vattenkraft träffas särskilt av vattendelegationens beslut. Detta säger mer än tillräckligt för att förstå det ickedemokratiska i systemet. Dessa partiska vattendelegationer beslutar om juridiskt bindande miljökvalitetsnormer som verksamhetsutövare ska följa och inte kan överklaga. Systemet med vattendelegationer är

klart försvårande för samverkan, och det är inte verksamhetsutövarnas fel. Det är departementets fel som inte sett till att KMV-utpekande och undantag fungerar. Normsättningsprocessen fungerar inte alls idag som tänkt.

Sidan 39

13 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Vår kommentar:

Förslagen är samlat så dåliga att vi strängeligen förbjuder politiken att besluta enligt förslagen. Det är så dåligt att det inte är förhandlingsbart. Skulle förslagen genomföras kommer politiskt ansvarsutkrävande att ställas. De av departementet uppgivna kälorna till förslagen kan inte tillmätas tilltro.

Sidan 40

14.1 Problemet och vad man vill uppnå

Promemorians följande text:

Förslagen i promemorian syftar till att säkerställa att vattenkraftverk och dammar prövas mot rätt kravnivå och att det utrymme EU-rätten ger att vid miljöanpassning av verksamheterna säkra en fortsatt nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel nyttjas fullt ut. Förslagen är av betydelse för avvägningen mellan behovet av åtgärder som förbättrar vattenmiljön och behovet av en nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel vid fastställande av moderna miljövillkor för vattenkraftverk och dammar.

Vår kommentar:

Det saknas information om att med ”nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel” så exkluderas all småskalig vattenkrafts nytta och att detta är mycket strängare än vad EU-rätten kräver. Departementets text ger bevisligen inte en rättvisande bild av förhållandet.

Sidan 40

14.2 Förslagen i korthet

Departementets information om förslagen i avsnittet måste bemötas. Vi väljer att lämna våra bemötanden som kommentarer punkt för punkt utefter Promemorians disposition.

Syftet med samverkan tydliggörs.

Vår kommentar:

Ja, det är tydligt vad syftet med samverkan är. Men det framgår inte att syftet inte alls uppnås.

Översyn av klassificering och normsättning ska ske parallellt med samverkan för respektive prövningsgrupp.

Vår kommentar:

Översyn är bra men det kommer inte att resultera i något eftersom ingen har det underlag som erfordras.

Förutsättningar för när vattenförekomster som påverkas av vattenkraft ska förklaras som kraftigt modifierade tydliggörs.

Vår kommentar:

De föreslagna författningsändringarna kommer att resultera i att vattenförekomster med småskalig vattenkraft utestängs från möjligheten till KMV-klassning. Detta är långt mycket strängare än vad EU-rätten kräver. Detta framgår inte. Förslaget strider mot nuvarande politiska beslut i proposition 2017/18:243, sidan 148.

Kravnivå för god ekologisk potential tydliggörs.

Vår kommentar:

Den föreslagna paragrafens konsekvens blir att man effektivt ser till att KMV-klassning för omprövningen aldrig kan komma på fråga för småskalig vattenkraft. Detta framgår inte. Förslaget är långt mycket strängare än vad EU-rätten kräver.

Möjligheten till undantag från kraven i art- och habitatdirektivet ska kunna utnyttjas vid omprövning för moderna miljövillkor.

Vår kommentar:

Med hänsyn till formuleringar i lagförslaget är inte att tro att undantagsmöjligheten kommer att kunna utnyttjas av småskalig vattenkraft. Paragrafen blir så komplicerad att använda att det i realiteten saknar betydelse. Departementet försöker bara att ge en skönmålning av sitt förslag i syfte att försöka lura politiker att gå med på förslaget.

Utformningen av kvalitetskrav till skydd för Natura 2000-områden i miljö kvalitetsnormer för vatten tydliggörs.

Vår kommentar:

Förslaget avstyrks. Ska det uppfyllas så som det står i lagförslaget kommer det inte att bli ett enda kraftverk kvar inom Natura 2000-områden. Om detta finns det ingen information om i Promemorian. Ska lagförslaget genomföras kommer de samhällsliga konsekvenserna att bli omvälvande. Utkrävande av politiskt ansvar för konsekvenserna kommer att ställas.

Affärsverket svenska kraftnät och Statens energimyndighet ska bistå vattenmyndigheterna i arbetet med klassificering och normsättning av sådana vattenförekomster som påverkas av verksamheter för produktion av vattenkraftsel.

Vår kommentar:

Energimyndigheten har redan nu i sitt remissvar börjat obstruera mot detta och vill exkludera småskalig vattenkraft ur sitt arbete. Affärsverket svenska kraftnäts remissvar har vi inte sett än. För övrigt så har Västsvensk Vattenkraftförening sett att i tidigare tillståndsprövningar av småskalig vattenkraft har Energimyndigheten processat hårt mot småskaliga vattenkraftsägare och yrkat att de ska få avslag på ansökningarna och därmed bli tvingade till att riva sina kraftverk. Vårt förtroende för Energimyndigheten är därför noll. Att Energimyndigheten redan nu börjar obstruera mot politisk styrning beträffande småskalig vattenkraft förvånar oss inte, och det ökar inte vårt förtroende för Energimyndigheten.

Vattendelegationernas kan ha tolv ledamöter i stället för elva.

Vår kommentar:

Att utöka vattendelegationen med ytterligare en ledamot kommer givetvis inte att resultera i något. Myndigheter och övriga motståndare till vattenkraftverk är i majoritet i vattendelegationen. Någon praktisk effekt av att utöka antalet ledamöter kommer inte att uppstå eftersom de beslut som fattas i vattendelegationerna helt och hållet bygger på det underlag som Vattenmyndigheterna tar fram. Uppenbart försöker departementet genom förslaget lura politikerna till att tro att det skulle bli något positivt med förslaget. Det är enda rimliga förklaringen till förslaget som står att finna. Dessutom är det knappast troligt att någon med vattenkraftkompetens vill sätta sig som gisslan i vattendelegationen.

Sidan 41

14.3 Vilka som berörs av förslagen

Promemorians text:

De statliga myndigheter och andra aktörer som närmast berörs av förslagen är länsstyrelserna och verksamhetsutövare som bedriver en vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel.

Vår kommentar:

Det saknas information om att ”verksamhetsutövare som bedriver en vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel” inte är upptagna som remissinstanser. I princip alla sådana verksamhetsutövare är ovetandes om vad som är på väg att drabba dem. Departementet har så klart möjlighet att selektera urvalet som de önskar beträffande vilka som ska vara remissinstanser. Det går dock inte att finna annat än att departementets val är konflikt drivande och spär på misstroendet mot departementet som objektivt på ett egentligen helt onödigt sätt. Att detta problem skulle vara någon annan än departementets fel kan vi inte se.

Sidan 41

14.4 Konsekvenser för staten

14.4.1 Länsstyrelserna

Vår kommentar:

Analysen beträffande länsstyrelsen är behäftad med så mycket brister att vi inte har resurser att bemöta eller kommentera dem. Något som är rätt kan vi inte se finns.

Sidan 41

14.4.2 Mark- och miljödomstolarna

Vår kommentar:

Analysen beträffande Mark- och miljödomstolarna är behäftad med så mycket brister att vi inte har resurser att bemöta eller kommentera dem. Något som är rätt kan vi inte se finns.

Sidan 42

14.4.3 Havs- och vattenmyndigheten

Vår kommentar:

Analysen beträffande Havs- och vattenmyndigheten är behäftad med så mycket brister att vi inte har resurser att bemöta eller kommentera dem.

Dock ser vi en sak som är riktigt. Följande är riktigt: *Det ökade resursbehovet inom myndigheten bedöms vid behov kunna hanteras genom omprioriteringar och därmed hanteras inom befintliga ramar.*

Västsvensk Vattenkraftförening har noterat att Havs- och vattenmyndigheten slösar stora resurser på att köpa tjänster av konsulter som tar fram helt onödiga rapporter. Det finns därför mycket goda förutsättningar för omprioriteringar inom Havs- och vattenmyndigheten.

Sidan 42

14.4.4 Statens energimyndighet och Affärsverket svenska kraftnät

Vår kommentar:

Vi ser i vart fall en sak som är riktigt, följande: *Det kommer exempelvis handla om att aktivt bidra med underlag och bedömningar i normsättningen för de prövningsgrupper som de bedömer har störst betydelse för det svenska elsystemet.*

Departementets text visar på det som Västsvensk Vattenkraftförening tidigare noterat, att Statens energimyndighet och Affärsverket svenska kraftnät inte kommer att bidra med något underlag i normsättningen när det gäller småskalig vattenkraft. Detta måste ändras.

Sidan 43

14.6 Konsekvenser för enskilda och företag

Konsekvensanalysen är så dålig att något sådant inte borde få förekomma i någon rättsstat. Generellt kan konsekvensanalysen inte tillmätas tilltro. Även om delar i konsekvensanalysen inte direkt är fel så saknas mängder av vitala information. Avsaknaden av denna information resulterar i att den som inte är specifikt insatt i ämnet tycker att förslagen är bra. Västsvensk Vattenkraftförening är specifikt insatt i ämnet och ser både vad som är fel och saknas.

För att på något möjligt sätt illustrera vad som är fel och saknas i konsekvensanalysen ser vi oss tvingade nedan att systematiskt kommentera hela texten i departementets konsekvensanalys, text för text.

Promemorians text, sidan 43:

Förslagen om en förbättrad samverkan är positivt för berörda verksamhetsutövare genom att det blir tydligare för verksamhetsutövarna vilket underlag och vilken data de länsstyrelser som är vattenmyndigheter behöver för att uppfylla förutsättningarna för normändring.

Vår kommentar:

Detta är inte sant. Det kommer inte att bli någon positivt och förbättrad samverkan. Givetvis leder det inte till en förbättrad samverkan genom att länsstyrelsen tydliggör för verksamhetsutövaren att verksamhetsutövaren behöver leverera detaljerade uppgifter enligt alla parametrar som verksamhetsutövare inte har. Ännu mer konflikt mellan länsstyrelsen och verksamhetsutövare kommer i stället att utbryta när verksamhetsutövare gemen börjar förstå vilket underlag som efterfrågas. Var och en som läser detta kan börja försöka sätta sig in i alla de parametrarna som finns på **sidorna 19 till 23** i detta dokument.

Promemorians text, sidan 43:

Det finns inget rättsligt krav på verksamhetsutövare att komma in med data och underlag till processen. Förslagen medför dock att det i större utsträckning kommer att ligga i verksamhetsutövarnas intresse att delge vattenmyndigheterna den information som myndigheterna anser sig behöva för att få till stånd en normsättning som kan godtas i förhållande till vattenkraften.

Vår kommentar:

Så är det, det finns inget rättsligt krav att verksamhetsutövare ska lämna data och underlag. Men genom formuleringen blir konsekvensen att det övervältras på verksamhetsutövarna att ta fram underlaget som rätteligen åligger myndigheterna att ta fram. Detta kan inte verksamhetsutövare och därför blir det så klart inget med vara sig KMV eller mindre stränga krav. Så som det nu går till så gör vattenmyndigheterna i princip ingenting alls när det gäller statusklassning på grund av vattenkraft. Vattenmyndigheten säger att de statusklassar vattenförekomster efter bästa tillgängliga material. Detta stämmer säkert, men vad vattenmyndigheten inte säger är att de har knappt något material alls. För att förstå den statusklassning som ändå görs måste man vara ganska tekniskt insatt och läsa och förstå motiveringstexterna noga och eftertänksamt. Då kommer man fram till att statusklassning i princip bara sker på grund av markavvattning, inte vattenkraft. Detta även om vattenkraft anges som påverkanskälla.

Det är helt ohemult att övervältra på verksamhetsutövare att ta fram underlag för statusklassning. Detta är myndigheternas uppgift och måste ligga på myndigheterna. Det måste i förordning fastslås tydligt att det är vattenmyndighetens sak att ta fram underlag för statusklassning, och att detta inte får ske genom att verksamhetsutövarna tillfrågas eller på annat sätt avkrävs om underlaget. Så som det fungerar nu ställer länsstyrelserna jättelika krav på verksamhetsutövare att ta fram underlag som kan användas i statusklassning av vattenförekomster. Konflikten mellan länsstyrelserna och verksamhetsutövare är total, verksamhetsutövare i hopplöst läge och länsstyrelsen sitter med alla trumf på hand. Beslutad norm gäller och det finns inget underlag för något annat.

Promemorians text, sidan 43:

Även om det innebär visst merarbete under samverkansprocessen bedöms förslagen kunna leda till effektivare och billigare tillståndsprocesser när verksamhetsutövare och prövande myndigheter i större utsträckning är överens om miljö kvalitetsnormer och åtgärdsförslag.

Vår kommentar:

Detta är uppseendeväckande. Uppenbart förstår departementet inte alls vad de håller på med. Det skulle leda till ett gigantiskt merarbete för verksamhetsutövare att ta fram allt underlag som avses. Underlaget finns helt enkelt inte. Det är alltså inte alls fråga om ”visst merarbete”. Det blir därför inte alls frågan om ”effektivare och billigare tillståndsprocesser”.

Promemorians text, sidan 43:

Färre tvistefrågor bör medföra att verksamhetsutövarna behöver lägga mindre tid och resurser på exempelvis processhantering, konsulter och ombud.

Vår kommentar:

Även detta är uppseendeväckande. Departementet hittar bara på. Det kommer visst inte att bli färre tvistemål. Kostnader och resurser för tid, konsulter och ombud ökar i rask takt i prövningarna och kommer givetvis inte att bli mindre bara för att departementet utan personligt ansvar säger att det gör det.

Promemorians text, sidan 43:

En förbättrad samverkansprocess ökar också förutsättningarna för att vattenkraftverk och dammar prövas mot rätt kravnivå och att EU-rättens undantagsmöjligheter kan tillämpas fullt ut, något som minskar åtgärdsbehovet och därmed miljöanpassningens negativa effekter på berörda verksamheter.

Vår kommentar:

Återigen hittar departementet på. Det kommer inte att bli någon ”förbättrad samverkansprocess”, det kommer i stället att bli utökad konflikt i samverkansprocesserna. Det är obegripligt att departementet kan tro på: *En förbättrad samverkansprocess ökar också förutsättningarna för att vattenkraftverk och dammar prövas mot rätt kravnivå och att EU-rättens undantagsmöjligheter kan tillämpas fullt ut, något som minskar åtgärdsbehovet och därmed miljöanpassningens negativa effekter på berörda verksamheter.* Det finns så klart inget underlag för detta och då kan det ju heller inte bli någon prövning; ”*mot rätt kravnivå och att EU-rättens undantagsmöjligheter kan tillämpas fullt ut, något som minskar åtgärdsbehovet och därmed miljöanpassningens negativa effekter på berörda verksamheter*”. Departementet måste skaffa sig kunskap att förstå själva, remissinstanser ska inte behöva läka departementets kunskapsbrist.

Promemorians text, sidan 43:

Förslagen berör enskilda och företag som driver vattenkraftverk och regleringsföretag där det finns en potentiell konflikt mellan miljö- och energintressena. För utövare av sådana

verksamheter kan förslagen, när villkoren för att tillämpa undantag är uppfyllda, innebära att omprövningen resulterar i mindre stränga krav. Om fler verksamheter behäftas med mindre stränga krav bör ekonomiska förluster till exempel till följd av produktionsbortfall, eller direkta kostnader för miljöförbättrande åtgärder, minska för verksamhetsutövarna, jämfört med om förslagen inte kommer till stånd.

Vår kommentar:

Även detta är ofattbart att departementet skriver. Det finns ju ingen som kan uppfylla förutsättningarna för att tillämpa undantag. Förstår inte departementet detta? Av annan text i Promemorian förstår vi att departementet visst förstår detta, men förtiger detta. Uppenbart i syfte att lura politiker till att tro på förslaget som något bra. Några mindre stränga krav kommer det inte alls att bli eftersom ingen har det underlag som fordras. Det kommer inte att bli några mindre stränga krav alls och produktionsförlusterna kommer därför att öka. Inte minska som departementet påstår.

Promemorians text, sidan 43:

Intressekonflikter kan främst uppkomma när det är fråga om åtgärder som påverkar reglerförmågan vid storskaliga kraftverk, till exempel Gullspångsälven och Nedre Dalälven.

Vår kommentar:

Varför skulle det bara främst uppkomma intressekonflikter vid storskaliga kraftverk? Vet inte departementet att det finns massor med reglerförmåga i sjöregleringar tillhörande småskalig vattenkraft? Varför skulle det inte bli intressekonflikt när det ställs så stora krav på dessa verksamhetsutövare att de inte längre kan få någon båtnad i sin verksamhet, och därmed blir tvingade till att frivilligt under tvång avveckla sin verksamhet? Dessutom betalar inte miljöfonden något för detta, om nu miljöfonden över huvud taget kommer att finnas kvar i framtiden. Ägaren får alltså sin egendom konfiskerad och även själv tvingas riva sin egendom. Och detta menar departementet inte skulle bli en intressekonflikt? Departementet behöver komma ner på jorden och skriva rättvisande text. Det är viktigt för den demokratiska processen i ett lagstiftningsärende att konsekvensanalysen ger en rättvisande bild av konsekvenserna.

Promemorians text, sidan 43:

I den nationella planen, avsnitt 2.3, anges att det finns 27 Natura 2000-områden med akvatiska miljöer som idag innehåller vattenkraftverk. Totalt rör det sig om 40 kraftverk som är belägna inom dessa områden.

Vår kommentar:

Konsekvensanalysen upplyser inte om att de allra flesta av dessa 40 kraftverk tillhör småskalig vattenkraft, eller så kallade klass-3 kraftverk. Med det förslag som föreslås i Promemorian kan man räkna med att kraven kommer att bli så stränga att inget kraftverk blir kvar. Ingen av dessa kraftverksägare är remissinstanser. Det är ytterst beklagligt ur demokratisk synvinkel att de som drabbas så allvarligt inte är remissinstanser. De är nu ovetandes om den katastrof för dem som departementen nu föreslår ska drabba dem. Särskilt anmärkningsvärt att de inte är remissinstanser med tanke på att det inom myndigheterna tydligen finns uppgifter om vilka verksamheter det är frågan om eftersom de är räknade. Västsvensk Vattenkraftförening har god kännedom om var kraftverk är belägna och har beräknat antalet kraftverk det är fråga om. Uppgiften 40 kraftverk är tveksamt och synes vara beräknad så lågt som man över huvud taget kan räkna. Det går inte att sätta någon speciell tilltro till antalet 40 kraftverk.

Promemorians text, sidan 43:

Vidare finns det ett antal kraftverk som är belägna utanför Natura 2000-områden men som påverkar miljön inom sådana områden.

Vår kommentar:

Detta är rätt. Dock är texten formulerad på så sätt att läsaren ska tro att det inte är så många kraftverk det är fråga om. Det är i själva verket väldigt många kraftverk det är fråga om. Enligt vår uppskattning bör det åtminstone var minst 100. Dessutom tillkommer sjöregleringar, vilket konsekvensanalysen inte alls upplyser om. Texten i konsekvensanalysen lämnar inte en rättvisande bild om antalet

Promemorians text, sidan 43:

I de flesta fall bedöms natur- och energiintressena kunna hanteras i omprövningen utan att det blir aktuellt att tillämpa något undantag från de krav som följer av art- och habitatdirektivet. Den föreslagna undantagsbestämmelsen bedöms därför endast aktualiseras ett begränsat antal fall.

Vår kommentar:

Ja, det är klart att om verksamhetsutövare inser att de är i en hopplös situation och inte ser någon annan utväg än att se sig tvingad till att frivilligt under tvång avveckla sin verksamhet och låta sig se sin egendom konfiskeras så kommer undantagsbestämmelsen endast att aktualiseras i ett begränsat antal fall. Om detta ska genomföras så kommer politiskt ansvarsutkrävande att ställas.

Promemorians text, sidan 43:

Majoriteten av alla vattenkraftverk i Sverige utgör så kallad småskalig vattenkraft som ägs av enskilda personer eller små företag eller föreningar med begränsad ekonomisk kapacitet. Även om dessa endast i mycket liten utsträckning bidrar med reglermöjlighet och balansering i systemet är deras bidrag till elproduktion lokalt och regionalt av betydelse.

Vår kommentar:

Det stämmer att majoriteten av alla småskaliga vattenkraftverk utgör så kallad småskalig vattenkraft. Angående texten: "Även om dessa endast i mycket liten utsträckning bidrar med reglermöjlighet och balansering i systemet är deras bidrag till elproduktion lokalt och regionalt av betydelse". Varför departementet skriver detta framgår inte. Text med man kan säga samma innehåll finns redan i nu gällande proposition 2017/18:243, sidan 91. Den texten har inte fått något som helst genomslag tidigare, det är därför inte att tro att texten nu skulle få någon betydelse bara för att den upprepas. Sannolikt är det så att departementet skriver detta i syfte att försöka lura politiker till att tro att det är något positivt.

Promemorians text, sidan 43:

En ökad hänsyn i omprövningen till bland annat produktion bör medföra ett minskat produktionsbortfall för vissa aktörer.

Vår kommentar:

Notera "vissa aktörer". Vad menas med "vissa aktörer"? Det avser alltså inte alla aktörer. Man förstår av annan text på Promemorian att "ökad hänsyn" och "minskat produktionsbortfall" avser endast storskalig vattenkraft, så kallat klass 1 och 2-kraftverk. Det avser inte ökad hänsyn och minskat produktionsförlust i småskalig vattenkraft, som departementen vill ge sken av med sin text om småskalig vattenkraft.

Om man ändå skulle spekulera i vad departementet menar med "vissa aktörer" och komma fram till att det skulle avser småskalig vattenkraft så infinner sig frågor om departementets text. Beträffande departementets text; "...reglermöjlighet och balansering i systemet är deras

bidrag till elproduktion lokalt och regionalt av betydelse”, så är det att konstatera att det finns ingen koppling till normsättningen som fungerar på ett sätt så det kan resultera i en lägre ställd kravnivå på grund av detta. Detta kan det alltså inte vara detta som departementet menar ska resultera i ”ökad hänsyn” och ”minskat produktionsbortfall”.

Om man i stället spekulerar i att departementet med ”vissa aktörer” skulle mena avse ”Förtydligande förutsättningar och bedömningsgrunder” och att detta skulle resultera i ”minskat produktionsbortfall” och ”ökad hänsyn” vid småskalig vattenkraft så är detta också fel. Nödvändigt underlag för detta finns inte, och ingen vet heller vilket underlag som fordras. Någon ”ökad hänsyn” och ”minskat produktionsbortfall” kommer det därför inte att bli. Om det händelsevis skulle finnas något underlag så kan man utgå från att det inte är kompatibelt med bedömningsgrunderna.

Vår sammanfattande bedömning av vad som menas med ”vissa aktörer” är att med anspråk på vad som står i Promemorian så finns det bara hållbart argument för att med ”vissa aktörer”, ”ökad hänsyn” och minskat produktionsbortfall” avses bara den storskaliga vattenkraften, klass 1 och klass 2.

Promemorians text, sidan 43:

Förtydligade förutsättningar och bedömningsgrunder för normsättningen och omprövningen bör också leda till enklare, och därmed mindre kostsamma, processer för dessa aktörer.

Vår kommentar:

Detta är inte sant. Det är så som Västsvensk Vattenkraftförening bemött och motiverat tidigare.

Promemorians text, sidan 44:

Det bedöms även leda till bättre förutsättningar för att bedriva kulturhistorisk verksamhet, t.ex. vid arbetslivsmuseer som ofta drivs med ideella krafter.

Vår kommentar:

Hur departementet menar att detta ska kunna ske framgår inte. Om det skulle ha någon relevans är i så fall om vattenförekomsten skulle bli klassad som kraftigt modifierad med kulturmiljö som grund. Men detta är förhindrat genom innehållet i nu gällande proposition 2017/18:243, sidan 68 – 69. I Promemorian finns inget som rättar till detta. Konsekvensanalysens text kan därför inte tillmätas tilltro. Departementet skriver ”Det bedöms...”. Departementet har gjort en felaktig bedömning.

Sammanfattning om Promemorians konsekvensanalys, beträffande ”konsekvenser för enskilda och företag”

I det ovan har Västsvensk Vattenkraftförening både bemött och kommenterat all text i Promemorians konsekvensanalys. Det bör vara uppenbart för var och en att konsekvensanalysen är så dåligt att den inte är värdig att få finnas i en rättsstat. Den är en skam för demokratin. Det är också helt oacceptabelt att remissinstanser egentligen skulle behöva lägga mer text på att försöka ge en rättvisande bild av konsekvensanalysen än vad som finns i konsekvensanalysen.

Sidan 44

14.7 Konsekvenser för miljön

Analysen beträffande konsekvenser för miljön är behäftad med så mycket brister att vi inte har resurser att bemöta eller kommentera dem. Något som är rätt kan vi inte se finns.

Sidan 44

14.8 EU-rättsliga konsekvenser

Analysen beträffande EU-rättsliga konsekvenser är behäftad med så mycket brister att vi inte har resurser att bemöta eller kommentera dem. Generellt kan texten inte tillmätas någon speciell tilltro.

Sidan 45

14.9 Konsekvenser av att inga ändringar görs

Följande text i Promemorian måste lämnas alldeles särskild uppmärksamhet:

För enskilda och företag kan nollalternativet innebära en risk för att de åläggs krav på miljöåtgärder som går längre än vad EU-rätten kräver.

Texten kan inte ses som något annat än ett erkännande från departementet att tidigare krav har gått längre än vad EU-rätten kräver. Detta är allvarligt. Enligt regeringens proposition 2017/17:243, sidan 148, ska otvetydigt alla möjligheter till kraftigt modifierat vatten och undantag utnyttjas som EU-rätten medger. Att detta ”full ut” inte är gjort måste resultera i konsekvenser både för departementet och politiker.

Slutord

Vi vill framföra att det är mycket mer vi skulle behöva framföra i detta dokument beträffande andra punkter i Promemorian. Men vi har inte ork att framför mer. Denna sak ska inte underskattas. Läsaren som läser detta dokument bör ha i åtanke att fler saker egentligen skulle behöva framföras.

Västsvensk Vattenkraftförening
Johan Hillström, Ordförande

